

PRZYPISY BIBLIOGRAFICZNE

podział i zasady ich sporządzania

**„Przypis, notka -
objaśnienie tekstu lub jego
uzupełnienie umieszczone
u dołu stronicy, na końcu rozdziału
lub na końcu dzieła”.**

Zasady

- Cytat, czyli każde zdanie i każdą myśl zaczerpniętą od innego autora należy ująć w cudzysłów i opatrzyć przypisem.
- Należy zachować oryginalną postać cytowanego tekstu. Tekst można skracać, ale opuszczony fragment trzeba zaznaczyć znakiem (...).
- Własny komentarz, uzupełnienia i wszelkie inne ingerencje w cytowany tekst oryginalny, należy ująć w nawiasy kwadratowe [...].
- Jeżeli w cytowanym tekście są już fragmenty ujęte w cudzysłów, należy je zaznaczyć cudzysłowem francuskim <<.....>>.

Lepiej unikać zbyt dużej ilości cytatów 😊.

- Do każdego cytatu należy podać przypis bibliograficzny, czyli źródło pochodzenia cytowanego fragmentu.
- Przypisy połączone są z tekstem za pomocą odnośnika cyfrowego, którym mogą być: cyfry arabskie (najczęściej), litery, znaki graficzne.
- W pracach, w których jest dużo liczb, można ujmować odnośniki cyfrowe w nawias, np. (1).
- Należy zachować ciągłą numerację odnośników w całym tekście lub w obrębie poszczególnych rozdziałów.
- Kropkę stawiamy po zamknięciu cudzysłowu i po numerze odsyłacza, np.

„.....” 1 .

Systemy powołań (tekst z powołaaniami)

- Możliwe są trzy systemy powołań (przypisów).
- Należy w całej pracy **konsekwentnie** stosować jeden z nich.

System harwardzki (nazwa - data)

przypis w tekście poprzez podanie nazwiska autora
i daty wydania jego pracy

(...) Wraz z powrotem do form historyzujących w architekturze, w ogrodach zaczął występować nurt charakteryzujący się stosowaniem form geometrycznych (Szafrńska 1998). U schyłku stulecia pojawiło się we Francji zainteresowanie zaniedbanymi ogrodami Le Notre'a i innymi dziełami sztuki ogrodowej jego czasów (Szafrńska 1998). (...) Wykonywane przez tych samych projektantów zabiegi konserwatorskie charakteryzowało usuwanie późniejszych nawarstwień i przywracanie postaci możliwie pierwotnej zabytku (Majdecki 1993).

Przypisy/bibliografia

- Majdecki, Longin, 1993, *Ochrona i konserwacja zabytkowych założeń ogrodowych*, Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, s. 28, ISBN 83-01-10825-8.
- Szafrńska, Małgorzata, 1998, *Formy dziewiętnastowiecznych ogrodów*, W: Szafrńska, Małgorzata (red. nauk.), *Ogród. Forma – symbol – marzenie: 18 grudnia 1998 – 28 lutego 1999*, Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa: Arx Regia - Ośrodek Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie, s. 369, ISBN 83-7022-092-4.
- Ibidem.

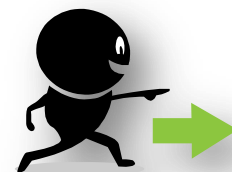
System numeryczny

przypis w tekście – to numer przypisu z wykazu bibliografii załącznikowej

(...) Wraz z powrotem do form historyzujących w architekturze, w ogrodach zaczął występować nurt charakteryzujący się stosowaniem form geometrycznych (54, s. 369). U schyłku stulecia pojawiło się we Francji zainteresowanie zaniedbanymi ogrodami Le Notre'a i innymi dziełami sztuki ogrodowej jego czasów (55, s. 369).
(...) Wykonywane przez tych samych projektantów zabiegi konserwatorskie charakteryzowało usuwanie późniejszych nawarstwień i przywracanie postaci możliwie pierwotnej zabytku (72, s. 28).

Przypisy/bibliografia

- ...
- 54. Szafrąńska, Małgorzata, *Formy dziewiętnastowiecznych ogrodów*, W: Szafrąńska, Małgorzata (red. nauk.), *Ogród. Forma – symbol – marzenie: 18 grudnia 1998 – 28 lutego 1999, Zamek Królewski w Warszawie*, Warszawa: Arx Regia - Ośrodek Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie, 1998, s. 369, ISBN 83-7022-092-4.
- 55. Ibidem.
- ...
- 72. Majdecki, Longin, *Ochrona i konserwacja zabytkowych założeń ogrodowych*, Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 1993, s. 28, ISBN 83-01-10825-8.

Przypisy w jednym ciągu

przypisy numerowane kolejno i umieszczane na dole strony
(patrz również przykłady poniżej)

(...) Wraz z powrotem do form historyzujących w architekturze, w ogrodach zaczął występować nurt charakteryzujący się stosowaniem form geometrycznych⁶³. W schyłku stulecia pojawiło się we Francji zainteresowanie zaniedbanymi ogrodami Le Notre'a i innymi dziełami sztuki ogrodowej jego czasów⁶⁴.
(...) Wykonywane przez tych samych projektantów zabiegi konserwatorskie charakteryzowało usuwanie późniejszych nawarstwień i przywracanie postaci możliwie pierwotnej zabytku⁶⁵.

Przypisy

- ⁶³ Szafrńska, Małgorzata, *Formy dziewiętnastowiecznych ogrodów*, W: Szafrńska, Małgorzata (red. nauk.), *Ogród. Forma – symbol – marzenie: 18 grudnia 1998 – 28 lutego 1999, Zamek Królewski w Warszawie*, Warszawa: Arx Regia - Ośrodek Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie, 1998, s. 369, ISBN 83-7022-092-4.
- ⁶⁴ Ibidem.
- ⁶⁵ Majdecki, Longin, *Ochrona i konserwacja zabytkowych założeń ogrodowych*, Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 1993, s. 28, ISBN 83-01-10825-8.

Redagowanie przypisów bibliograficznych

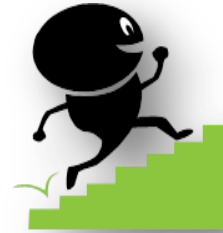
- Najczęściej umieszczamy przypisy na dole strony (zalecane!), pod linią ciągłą, która oddziela tekst główny od przypisów i zawsze mniejszą czcionką niż tekst główny.
- Można też umieścić przypisy na końcu rozdziału lub na końcu całej pracy – przed bibliografią załącznikową.
- Pierwszy odsyłacz do danego cytatu musi zawierać wszystkie bibliograficzne elementy obowiązkowe, (patrz – Pomoce PDF – [Bibliografia załącznikowa](#)).
- Jeżeli po raz kolejny odwołujemy się do dokumentu już opisanego, w przypisie stosujemy zapis skrócony:

- gdy jest to kolejny następujący po sobie przypis dotyczący tego samego dokumentu, stosujemy określenie: **tamże** lub **ibidem** z podaniem numeru strony, np.:

¹ Brzeziński, Jerzy, *Metodologia badań psychologicznych*, Wyd. 5, Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 2004, s. 15, ISBN 83-01-14041-0.

² Ibidem, s. 34.

- gdy jest to kolejny następujący po sobie przypis dotyczący tego samego dokumentu i gdy tekst cytowany znajduje się na tej samej stronie co poprzedni przypis, stosujemy określenie: **tamże** lub **ibidem** lub **loc. cit**, bez numeru strony, np.:

³ Brzeziński, Jerzy, *Metodologia badań psychologicznych*, Wyd. 5, Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 2004, s. 15, ISBN 83-01-14041-0.

⁴ Loc. cit.

- gdy kolejny przypis dotyczy dokumentu wymienionego we wcześniejszych przypisach, należy powtórzyć początkowe elementy opisu tego dokumentu, np.: nazwisko i imię autora, tytuł, lub początek tytułu dokumentu, a także numer strony, np.:

⁵ Brzeziński, Jerzy, *Metodologia badań psychologicznych*, Wyd. 5, Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 2004, s. 34, ISBN 83-01-14041-0.

⁶ Komorowski, Adam (rec.), *Chłopiec Jezus*, „Nowe Książki”, Warszawa: Biblioteka Narodowa Zakład Wydawniczy Czasopism Patronackich, 2009, nr 11, s. 27-28, ISSN 0137-8562.

⁷ Brzeziński, *Metodologia...*, s. 15.

- gdy kolejny przypis dotyczy dokumentu wymienionego we wcześniejszych przypisach i kiedy jest to jedyny wykorzystywany dokument autora cytowanego w pracy, należy wymienić imię i nazwisko autora, następnie zastosować skrót: **dz. cyt.** lub **jw.** lub **wyd. cyt.** lub **op. cit** lub **u. s.**, a także numer strony, np.:

⁸ Brzeziński, Jerzy, *op. cit.*, s. 15.

- gdy przypis dotyczy kolejnego dokumentu tego samego autora co w poprzednim przypisie, stosujemy skrót; dla autora **tenże** lub **idem**, autorki **taż** lub **eadem**, a także numer strony, np.:

⁹ Brzeziński, Jerzy, *Metodologia badań psychologicznych*, Wyd. 5, Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 2004, s. 27, ISBN 83-01-14041-0.

¹⁰ Idem, *Badania eksperymentalne w psychologii i pedagogice*, Warszawa: Scholar, 2000, s. 129, ISBN 83-88495-23-2.

- w przypadku cytowania z „drugiej ręki”, należy podać opis bibliograficzny dokumentu, z którego zaczerpnięty został cytat, wstawić skrót **cyt. za** lub **cit. per** i podać opis bibliograficzny dokumentu, za pośrednictwem którego cytujemy, a także numer strony, np.:

¹¹ Piekara, Arkadiusz, *Mechanika ogólna*, Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 1961, s.14, cit. per. Heller, Michał, *Spotkania z nauką*, Kraków: Znak, 1974, s. 46.

- przypis do dokumentu elektronicznego jest opisem bibliograficznym całego dokumentu, np.:

¹² Forum Dawny Gdańsk [forum dyskusyjne], Dawny Gdańsk [przełączany 27 lutego 2011], Dostępny w: <http://www.forum.dawnygdansk.pl>.

SKRÓTY W PRZYPISACH I ZASADY ICH STOSOWANIA

Możemy stosować skrót polski lub skrót łaciński. Ważne by w całej pracy konsekwentnie stosować jedną formę (patrz tablica poniżej).

skrót polski	skrót łaciński	co oznacza	kiedy stosujemy
dz. cyt.	op.cit. [opus citatum]	dzieło cytowane	Gdy po raz kolejny cytujemy ten sam dokument.
wyd. cyt.		wydanie cytowane	
jw.	u.s. [ut supra]	jak wyżej	
tamże	ibidem lub w skrócie ibid.	w tym samym miejscu	Gdy po raz kolejny cytujemy ten sam dokument i te same strony.
	loc.cit. [loco citato]	w miejscu cytowanym	

**tenże,
taż**

**idem,
eadem**

Gdy cytujemy tego samego autora, co w podanym wyżej przypisie.

**cyt. za,
cyt.
według**

cit. per

cytuję za

Gdy cytujemy z „drugiej ręki”.

zob.

vide

zobacz

Gdy w tekście tylko przytoczono czyjeś poglądy nie dosłownie, gdy dokonano parafrazy czyjegoś tekstu.

por.

cf.
[confer]

porównaj

Gdy chcemy powiadomić, że o danym zagadnieniu pisali także inni autorzy, lub gdy nasza parafraza tekstu oryginalnego w istotnym stopniu zmienia jego treść.

i n.

i następane

Gdy podajemy numer pierwszej interesującej nas strony, a nie podajemy numeru strony końcowej.

w

in

Skrót poprzedzający opis bibliograficzny źródła w przypadku artykułu lub rozdziału w pracy zbiorowej.

i in.	et al. [et alii] etc. [et cetera]	i inni(-e)	Gdy jest więcej niż trzech autorów.
właśc.	i.e. [id est]	właściwie	Gdy występują np. jakieś błędy w źródle.
b.m.	s.l. [sine loco]	bez miejsca	Gdy w dokumencie nie ma podanego miejsca wydania.
b.r.	s.a. [sine anno]	bez roku	Gdy w dokumencie nie ma podanego roku wydania.

hic!

tak!

Gdy podkreślamy, że błąd nie jest naszym udziałem, a wynika z dokładnego przeniesienia z tekstu oryginalnego.

kps

Komputeropis

mps

Maszynopis

rkps

Rękopis

Zasady tworzenia przypisów bibliograficznych są regulowane przez następujące normy:

- **PN-ISO 690 : 2012** Informacja i dokumentacja. Wytyczne opracowania przypisów bibliograficznych i powołań na zasoby informacji.

USTAWA z dn. 4 lutego 1994 r. O prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jednolity) Dz. U. z 2006 r. nr 90 poz. 631

- Art. 29. 1. Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym wyjaśnianiem, analizą krytyczną, nauczaniem lub prawami gatunku twórczości.
- Art. 34. Można korzystać z utworów w granicach dozwolonego użytku pod warunkiem wymienienia imienia i nazwiska twórcy oraz źródła. Podanie twórcy i źródła powinno uwzględniać istniejące możliwości. Twórcy nie przysługuje prawo do wynagrodzenia, chyba, że ustawa stanowi inaczej.

Literatura dodatkowa

- 1. Antczak, Mariola, Nowacka Anna, *Przypisy, powołania, bibliografia załącznikowa*, Wyd. 2 popr., Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2009, ISBN 978-83-61464-13-6.
- 2. Eco, Umberto, *Jak napisać pracę dyplomową*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2007, ISBN 978-83-235- 0373-6.
- 3. Sowińska, Bożena, *Przypisy, powołania, bibliografia załącznikowa. Poradnik*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Uczelniane Wyższej Szkoły Gospodarki, 2013, ISBN 978-83-61036-58-6.

Uwaga!

- Obszerna literatura związana z tym tematem, znajduje się w Czytelni Informacji Naukowej w dziale Naukoznawstwa: **N.3.2** i **N.4.1.2**

Dziękujemy za uwagę

